

การรวบรวมและศึกษาพันธุ์ของจำปาตะในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง

นายบุญชนะ วงศ์ชนะ^{๑/} นางชฎานุช ตรีพันธ์^{๑/} นางศุภลักษณ์ อริยะภูษย์^{๑/}

บทคัดย่อ

รวบรวมและศึกษาพันธุ์จำปาตะในพื้นที่ภาคใต้ตอนล่าง ตั้งแต่ตุลาคม ๒๕๕๕ – กันยายน ๒๕๕๘ ในศูนย์วิจัยพืชสวนตรังจำนวน ๒๑ สายต้น โดยศึกษาการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิต พบว่า การเจริญเติบโตทางลำต้นในปี ๒๕๕๖ ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ มีขนาดเส้นรอบโคนต้นมีขนาดตั้งแต่ ๕๙ – ๑๐๑, ๖๑ – ๑๐๓ และ ๖๗ – ๑๐๕ เซนติเมตรตามลำดับ ความสูงของทรงพุ่มมีตั้งแต่ ๔ – ๘, ๕ – ๘ และ ๕ – ๑๐ เมตรตามลำดับ ส่วนความกว้างของทรงพุ่มมีขนาดตั้งแต่ ๔ – ๙, ๔ – ๑๐ และ ๕ – ๑๑ เมตรตามลำดับ การให้ผลผลิตของจำปาตะแต่ละสายต้นมีความแตกต่างกัน โดยในปี ๒๕๕๖ ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ จำปาตะสายต้น ตง. ๒๐ ให้ผลผลิตมากที่สุด คือ ๓๗, ๔๕ และ ๓๙ ผลต่อต้นตามลำดับ จำนวนของยวงต่อผลของจำปาตะแต่ละสายต้นมีความแตกต่างกัน โดยในปี ๒๕๕๖ ๒๕๕๗ และ ๒๕๕๘ จำปาตะสายต้น ตง. ๒๑ มีจำนวนยวงต่อผลมากที่สุด ๑๐๒, ๙๒ และ ๙๕ ยวงต่อผลตามลำดับ และความหวานของจำปาตะแต่ละสายต้นก็มีความต่างกัน โดยมีปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ตั้งแต่ ๒๑ – ๓๒ องศาบริกซ์

^{๑/} ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง

คำนำ

จำปาตะ มีชื่อวิทยาศาสตร์ว่า *Artocarpus chamedon* Spreng เป็นพืชป่าที่ขึ้นกระจายอยู่ทั่วไปในป่าแถบภาคใต้ของประเทศไทย มาเลเซีย และพม่า (Coronel and Verheij, ๑๙๙๒) ในภาคใต้ของประเทศไทยนั้นมีจำปาตะปลูกกระจัดกระจายอยู่ทั่วไป ในปี ๒๕๔๔ มีพื้นที่ปลูกจำปาตะ ๒๒,๐๑๒ ไร่ ให้ผลผลิตแล้ว ๑๔,๔๓๘ ไร่ ผลผลิตรวม ๒๕,๕๘๙ ตันต่อปี (กรมส่งเสริมการเกษตร, ๒๕๔๔) ปัจจุบันจำปาตะเป็นไม้ผลเศรษฐกิจของภาคใต้ อีกชนิดหนึ่ง ที่มีแนวโน้มว่าความต้องการของตลาดมากขึ้น สภาพการทำสวนจำปาตะมักจะปลูกแบบผสมผสานร่วมกับไม้ผลชนิดอื่นๆ และเป็นสวนที่เก่าแก่ปลูกมาแต่ดั้งเดิม การดูแลรักษาไม่ถูกต้องตามหลักวิชาการทำให้ผลผลิตที่ได้รับไม่มีคุณภาพเท่าที่ควร เนื่องจากไม่ได้มีการคัดเลือกพันธุ์ดีไปปลูก จะเห็นได้ว่าการปลูกของเกษตรกรในลักษณะเช่นนี้ส่วนมากจะเป็นจำปาตะที่ปลูกโดยใช้เมล็ด จึงทำให้เกิดจำปาตะสายพันธุ์ต่างๆ กระจัดกระจายอยู่ทั่วไปในแต่ละท้องถิ่น ศูนย์วิจัยพืชสวนตรังได้ออกสำรวจ ค้นหา และนำมาปลูกรวบรวมไว้ในแปลงทดลอง ตั้งแต่ ๒๕๔๓ ถึงปัจจุบัน เพื่อไม่ให้เกิดการสูญเสียพันธุ์ไปเนื่องจากสาเหตุต่างๆ เช่น ตันตายจากสาเหตุโรคแมลง จาก การถูกโค่นล้ม น้ำท่วมขัง เป็นต้น ซึ่งในปัจจุบันจำปาตะที่ปลูกรวบรวมไว้ให้ผลผลิตแล้ว ดังนั้นศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง จึงขอดำเนินการปฏิบัติดูแลรักษา ศึกษาลักษณะประจำพันธุ์ เก็บข้อมูลการให้ผลผลิตและคุณภาพของจำปาตะในแปลงทดลองเพื่อคัดเลือกพันธุ์จำปาตะพันธุ์ดีเผยแพร่แนะนำสู่เกษตรกรต่อไป

วิธีดำเนินการ

- อุปกรณ์

๑. ตันจำปาตะสายต้นต่างๆที่ผ่านการคัดเลือกทางวิชาการอายุ ๑๐ ปี
๒. ปุ๋ยเคมีและปุ๋ยอินทรีย์
๓. อุปกรณ์ในการเก็บข้อมูล เช่น ป้ายประจำต้น เทปวัด ตาชั่ง

- วิธีการ

โดยปฏิบัติดูแลรักษาจำปาตะในแปลงรวบรวมพันธุ์จำนวน ๒๑ สายต้น พื้นที่ ๑๐ ไร่ ศึกษาการเจริญเติบโตและให้ผลผลิต คุณภาพของจำปาตะ บันทึกข้อมูลต่างๆดังต่อไปนี้ คือ

การบันทึกข้อมูล

๑. ศึกษาการเจริญเติบโตทางลำต้น วัดการเจริญเติบโตของลำต้น ความสูงและความกว้างของจำปาตะ
๒. การให้ผลผลิต ศึกษาการให้ผลผลิต การออกดอกของจำปาตะ โดยผูกป้ายพลาสติกบนกิ่งและจดบันทึกระยะเวลาตั้งแต่เริ่มแตกตาดอก ดอกบาน จนกระทั่งเก็บเกี่ยวผลผลิตในแต่ละชนิด ปริมาณผลผลิต โดยนับจำนวนผลทั้งหมดที่ติดหลังดอกบาน ๑ เดือนในแต่ละสายต้น
๓. คุณภาพของผลผลิต เมื่อดอกบานผูกไหมพรมที่ขั้วผลและบันทึกวันเดือนปี หลังจากนั้นเมื่อถึงระยะการเก็บเกี่ยวเก็บผลจำปาตะที่ได้ทำเครื่องหมายไว้ จำนวน ๕ ผลต่อต้น มาศึกษาและบันทึกข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของผลในลักษณะต่างๆ ดังนี้คือ ศึกษาทางกายภาพของผล ศึกษาและบันทึกข้อมูลการเปลี่ยนแปลงของผลในลักษณะต่างๆ ดังนี้ คือ ขนาดของความยาว เส้นผ่าศูนย์กลาง น้ำหนักเฉลี่ยต่อผล ความหนาของเปลือก จำนวนยวง และจำนวนเมล็ดต่อผล และการศึกษาทางเคมีของผล โดยผ่าตัวอย่างผลจำปาตะนำเนื้อมาคั้นน้ำด้วยผ้าขาวบาง นำน้ำที่คั้นได้วัดหาความเข้มข้นของแข็งที่ละลายน้ำได้ทั้งหมด (total soluble solid, TSS) โดยใช้ hand refractometer อ่านค่าปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ทั้งหมดหน่วยเป็นองศาบริกซ์ ($^{\circ}$ Brix)

- เวลาและสถานที่

ระยะเวลา ตุลาคม ๒๕๕๕ - กันยายน ๒๕๕๘

สถานที่ ศูนย์วิจัยพืชสวนตรัง อ.สิเกา จ.ตรัง

ผลการทดลองและวิจารณ์

๑. การเจริญเติบโตทางลำต้น

๑.๑ ขนาดเส้นรอบโคนต้นจำปาตะ พบว่า ขนาดของเส้นรอบโคนต้นจำปาตะมีความแตกต่างกันในแต่ละสายต้น โดยในปี ๒๕๕๖ จำปาตะสายต้น ตง. ๘ มีขนาดเส้นรอบโคนต้นมากที่สุดคือ ๑๐๑ เซนติเมตร และจำปาตะสายต้น ตง. ๗ มีขนาดเส้นรอบโคนต้นต่ำที่สุดคือ ๕๙ เซนติเมตร (ตารางที่ ๑) ปี ๒๕๕๗ จำปาตะสายต้น ตง. ๘ มีขนาดเส้นรอบโคนต้นมากที่สุดคือ ๑๐๓ เซนติเมตร และจำปาตะสายต้น ตง. ๗ มีขนาดเส้นรอบโคนต้นต่ำที่สุดคือ ๖๑ เซนติเมตร (ตารางที่ ๒) และในปี ๒๕๕๘ จำปาตะสายต้น ตง. ๘ มีขนาดเส้นรอบโคนต้นมากที่สุดคือ ๑๐๕ เซนติเมตร และจำปาตะสายต้น ตง. ๗ มีขนาดเส้นรอบโคนต้นต่ำที่สุดคือ ๖๗ เซนติเมตร (ตารางที่ ๓)

๑.๒ ความสูง พบว่า ความสูงของต้นจำปาตะมีความแตกต่างกันในแต่ละสายต้น โดยในปี ๒๕๕๖ จำปาตะสายต้น ตง. ๒๑ มีความสูงของต้นมากที่สุดคือ ๗.๘ เมตร และจำปาตะสายต้น ตง. ๑ มีความสูงของต้นต่ำที่สุดคือ ๓.๙ เมตร (ตารางที่ ๑) ปี ๒๕๕๗ จำปาตะสายต้น ตง. ๒๑ มีความสูงของต้นมากที่สุดคือ ๘.๔ เมตร และจำปาตะสายต้น ตง. ๑ มีความสูงของต้นต่ำที่สุดคือ ๔.๕ เมตร (ตารางที่ ๒) แต่ในปี ๒๕๕๘ จำปาตะสายต้น ตง. ๖ มีความสูงของต้นมากที่สุดคือ ๙.๕ เมตร และจำปาตะสายต้น ตง. ๑ มีความสูงของต้นต่ำที่สุดคือ ๕.๐ เมตร (ตารางที่ ๓)

๑.๓ ความกว้างของทรงพุ่ม พบว่า ความกว้างทรงพุ่มของต้นจำปาตะมีความแตกต่างกันในแต่ละสายต้น โดยในปี ๒๕๕๖ จำปาตะสายต้น ตง. ๙ มีความกว้างทรงพุ่มของต้นมากที่สุดคือ ๘.๖ เมตร และจำปาตะสายต้น ตง. ๑ มีความกว้างทรงพุ่มของต้นต่ำที่สุดคือ ๓.๕ เมตร (ตารางที่ ๑) ปี ๒๕๕๗ จำปาตะสายต้น ตง. ๙ มีความกว้างทรงพุ่มของต้นมากที่สุดคือ ๑๐ เมตร และจำปาตะสายต้น ตง. ๑ มีความกว้างทรงพุ่มของต้นต่ำที่สุดคือ ๓.๗ เมตร (ตารางที่ ๒) แต่ปี ๒๕๕๘ จำปาตะสายต้น ตง. ๒๑ มีความกว้างทรงพุ่มของต้นมากที่สุดคือ ๑๐.๕ เมตร และจำปาตะสายต้น ตง. ๑ มีความกว้างทรงพุ่มของต้นต่ำที่สุดคือ ๔.๕ เมตร (ตารางที่ ๓)

ตารางที่ ๑. ขนาดรอบโคนต้น ความสูง และความกว้างของทรงพุ่มของจำปาตะสายต้นต่างๆ ปี ๒๕๕๖

สายต้น (Clone)	ขนาดรอบโคนต้น (เซนติเมตร)	ความสูง (เมตร)	ความกว้างทรงพุ่ม (เมตร)
ตง. ๑	๖๕	๓.๙	๓.๕
ตง. ๒	๗๐.๕	๔.๘	๔.๕
ตง. ๓	๖๒.๕	๕.๒	๕.๕
ตง. ๔	๗๖	๕.๕	๖.๕
ตง. ๕	๘๕	๕.๗	๗.๒
ตง. ๖	๙๙.๕	๗.๕	๗.๓
ตง. ๗	๕๙	๔.๙	๕.๘
ตง. ๘	๑๐๑	๕.๕	๕.๙
ตง. ๙	๖๖	๗.๗	๘.๖
ตง. ๑๐	๗๐	๖.๐	๗.๑

ตง. ๑๑	๖๙	๕.๗	๕.๘
ตง. ๑๒	๖๘	๖.๐	๕.๖
ตง. ๑๓	๗๔	๕.๒	๗.๑
ตง. ๑๔	๘๓.๕	๗.๐	๖.๓
ตง. ๑๕	๗๒	๖.๘	๖.๘
ตง. ๑๖	๗๑	๕.๗	๗.๘
ตง. ๑๗	๘๗	๖.๑	๖.๐
ตง. ๑๘	๖๔	๖.๒	๔.๘
ตง. ๑๙	๘๒	๕.๕	๕.๑
ตง. ๒๐	๗๙	๕.๐	๗.๒
ตง. ๒๑	๘๘	๗.๘	๘.๕

ตารางที่ ๒. ขนาดรอบโคนต้น ความสูง และความกว้างของทรงพุ่มของจำปาตะสายต้นต่างๆ ปี ๒๕๕๗

สายต้น (Clone)	ขนาดรอบโคนต้น (เซนติเมตร)	ความสูง (เมตร)	ความกว้างทรงพุ่ม (เมตร)
ตง. ๑	๖๙	๔.๕	๓.๗
ตง. ๒	๗๕	๕.๒	๔.๘
ตง. ๓	๖๗	๖.๔	๖.๖
ตง. ๔	๗๙	๕.๘	๗.๐
ตง. ๕	๘๖	๖.๐	๗.๓
ตง. ๖	๑๐๒	๘.๐	๗.๖
ตง. ๗	๖๑	๕.๐	๖.๕
ตง. ๘	๑๐๓	๖.๔	๖.๐
ตง. ๙	๗๒	๙.๑	๑๐.๐
ตง. ๑๐	๗๒	๖.๕	๗.๗
ตง. ๑๑	๗๑	๖.๐	๖.๐
ตง. ๑๒	๗๒	๖.๑	๕.๘
ตง. ๑๓	๗๖	๕.๕	๗.๕
ตง. ๑๔	๘๙	๗.๕	๗.๐
ตง. ๑๕	๗๘	๗.๐	๗.๔
ตง. ๑๖	๗๕	๖.๐	๘.๓
ตง. ๑๗	๙๑	๖.๕	๖.๔

ตง. ๑๘	๖๖	๖.๘	๕.๓
ตง. ๑๙	๘๕	๖.๐	๕.๘
ตง. ๒๐	๘๓	๕.๕	๘.๐
ตง. ๒๑	๙๒	๘.๔	๙.๒

ตารางที่ ๓. ขนาดรอบโคนต้น ความสูง และความกว้างของทรงพุ่มของจำปาตะสายต้นต่างๆ ปี ๒๕๕๘

สายต้น (Clone)	ขนาดรอบโคนต้น (เซนติเมตร)	ความสูง (เมตร)	ความกว้างทรงพุ่ม (เมตร)
ตง. ๑	๗๓	๕.๐	๔.๕
ตง. ๒	๗๗	๕.๕	๖.๐
ตง. ๓	๗๐	๖.๕	๖.๙
ตง. ๔	๘๒	๕.๘	๗.๘
ตง. ๕	๘๘	๗.๐	๘.๘
ตง. ๖	๑๐๔	๙.๕	๗.๘
ตง. ๗	๖๗	๕.๕	๖.๕
ตง. ๘	๑๐๕	๖.๕	๖.๐
ตง. ๙	๗๙	๙.๒	๑๐.๐
ตง. ๑๐	๗๓	๖.๕	๘.๘
ตง. ๑๑	๗๖	๖.๕	๖.๔
ตง. ๑๒	๗๖	๖.๕	๕.๘
ตง. ๑๓	๘๐	๖.๐	๗.๕
ตง. ๑๔	๙๖	๗.๕	๗.๐
ตง. ๑๕	๘๔	๗.๐	๗.๕
ตง. ๑๖	๘๐	๖.๐	๘.๘
ตง. ๑๗	๙๖	๖.๕	๗.๘

ตง. ๑๘	๖๗	๖.๘	๕.๕
ตง. ๑๙	๙๐	๖.๕	๖.๐
ตง. ๒๐	๘๔	๖.๒	๘.๐
ตง. ๒๑	๙๙	๘.๕	๑๐.๕

๒. การให้ผลผลิตและขนาดของผลผลิต พบว่า การให้ผลผลิตต่อต้นและขนาดของผลผลิตของจำปาตะแต้ ละสายต้นมีความแตกต่างกัน คือ ในปี ๒๕๕๖ จำปาตะสายต้น ตง.๒๐ ให้ผลผลิตมากที่สุด ๓๗ ผลต่อต้น และ จำปาตะสายต้น ตง. ๒ ให้ผลผลิตน้อยที่สุด ๕ ผลต่อต้น น้ำหนักผลของจำปาตะมีความแตกต่างกันโดยจำปาตะ สายต้น ตง.๑๕ มีน้ำหนักผลมากที่สุด ๔.๙ กิโลกรัม และจำปาตะสายต้น ตง.๑๙ มีน้ำหนักผลน้อยที่สุด ๑.๓ กิโลกรัม ลักษณะรูปร่างของผลมีความแตกต่างกันโดยมีความกว้างของผลตั้งแต่ ๑๑ - ๑๘ เซนติเมตร และความ ยาวของผลตั้งแต่ ๒๐ - ๔๑ เซนติเมตร (ตารางที่ ๔) ปี ๒๕๕๗ จำปาตะสายต้น ตง.๒๐ ให้ผลผลิตมากที่สุด ๔๕ ผลต่อต้น และจำปาตะสายต้น ตง. ๑๐ ให้ผลผลิตน้อยที่สุด ๗ ผลต่อต้น น้ำหนักผลของจำปาตะมีความแตกต่าง กันโดยจำปาตะสายต้น ตง.๑๕ มีน้ำหนักผลมากที่สุด ๕.๒ กิโลกรัม และจำปาตะสายต้น ตง.๑๙ มีน้ำหนักผลน้อย ที่สุด ๑.๔ กิโลกรัม ลักษณะรูปร่างของผลมีความแตกต่างกันโดยมีความกว้างของผลตั้งแต่ ๑๑ - ๑๙ เซนติเมตร และความยาวของผลตั้งแต่ ๒๐ - ๔๑ เซนติเมตร (ตารางที่ ๕) และปี ๒๕๕๘ จำปาตะสายต้น ตง.๒๐ ให้ผลผลิต มากที่สุด ๓๙ ผลต่อต้น และจำปาตะสายต้น ตง. ๑๒ ให้ผลผลิตน้อยที่สุด ๒ ผลต่อต้น น้ำหนักผลของจำปาตะมี ความแตกต่างกันโดยจำปาตะสายต้น ตง.๑๕ มีน้ำหนักผลมากที่สุด ๕ กิโลกรัม และจำปาตะสายต้น ตง.๑๙ มี น้ำหนักผลน้อยที่สุด ๑.๒ กิโลกรัม ลักษณะรูปร่างของผลมีความแตกต่างกันโดยมีความกว้างของผลตั้งแต่ ๑๑ - ๑๙ เซนติเมตร และความยาวของผลตั้งแต่ ๒๐ - ๔๓ เซนติเมตร (ตารางที่ ๖)

ตารางที่ ๔. จำนวนผลต่อต้น น้ำหนักผลสด ความกว้าง และความยาวผลของจำปาตะสายต้นต่างๆ ปี ๒๕๕๖

สายต้น (Clone)	จำนวนผลต่อต้น (ผล)	น้ำหนักผล (กก.)	ความกว้างผล (เซนติเมตร)	ความยาวผล (เซนติเมตร)
ตง.๒	๘	๑.๘	๑๑	๒๗
ตง.๓	๑๓	๒.๙	๑๔.๕	๒๘.๕
ตง.๔	๑๓	๒.๖	๑๔.๐	๒๖.๐
ตง.๕	๑๕	๒.๕	๑๕.๕	๒๙
ตง.๖	๒๖	๒.๔	๑๓.๕	๒๗
ตง.๗	๑๕	๒.๗	๑๕.๐	๒๗
ตง.๘	๒๐	๒.๐	๑๒.๐	๓๗
ตง.๙	๓๓	๒.๕	๑๔.๐	๒๘
ตง.๑๐	๗	๑.๗	๑๒.๕	๒๐.๕
ตง.๑๑	๑๑	๒.๙	๑๒	๓๑.๐
ตง.๑๒	๑๒	๒.๗	๑๑.๕	๓๖.๐
ตง.๑๔	๒๓	๑.๕	๑๑	๒๕.๐
ตง.๑๕	๑๕	๔.๙	๑๘	๔๐.๐
ตง.๑๖	๒๒	๒.๘	๑๔.๕	๓๕.๐
ตง.๑๗	๑๓	๓.๕	๑๒	๓๖.๖

ตง.๑๘	๑๕	๒.๒	๑๑.๕	๒๘.๗
ตง.๑๙	๒๐	๑.๔	๑๑.๕	๒๗.๐
ตง.๒๐	๓๗	๒.๔	๑๓.๐	๒๘.๐
ตง.๒๑	๒๗	๒.๙	๑๒	๓๐.๐

ตารางที่ ๕. จำนวนผลต่อต้น น้ำหนักผลสด ความกว้าง และความยาวผลของจำปาตะสายต้นต่างๆ ปี ๒๕๕๗

สายต้น (Clone)	จำนวนผลต่อต้น (ผล)	น้ำหนักผล (กก.)	ความกว้างผล (เซนติเมตร)	ความยาวผล (เซนติเมตร)
ตง.๒	๑๒	๑.๓๘	๑๐.๕	๒๖
ตง.๓	๑๔	๓.๒๖	๑๕.๒	๒๙
ตง.๔	๒๗	๒.๗๒	๑๔.๕	๒๖.๘
ตง.๕	๒๗	๒.๖๘	๑๖	๒๘
ตง.๖	๒๒	๒.๘๕	๑๕.๕	๒๖
ตง.๗	๑๓	๒.๘๙	๑๘	๒๖
ตง.๘	๙	๒.๒๐	๑๑.๕	๓๘
ตง.๙	๑๘	๒.๐๕	๑๒.๘	๒๖
ตง.๑๐	๑๐	๑.๘	๑๓	๒๐.๕
ตง.๑๑	๑๑	๒.๘	๑๒	๓๐.๕
ตง.๑๒	๖	๒.๖	๑๑.๘	๓๕.๕
ตง.๑๔	๔๑	๑.๓	๑๐	๒๓.๗
ตง.๑๕	๑	๕.๒	๑๙	๔๑
ตง.๑๖	๙	๒.๖	๑๔	๓๔
ตง.๑๗	๑๖	๓.๗๕	๑๒.๕	๓๖.๖
ตง.๑๘	๑๘	๒.๓๓	๑๑.๑	๒๘.๗
ตง.๑๙	๓๕	๑.๒	๑๑	๒๖
ตง.๒๐	๔๕	๒.๐๖	๑๑.๒	๒๕

ตารางที่ ๖. จำนวนผลต่อต้น น้ำหนักผลสด ความกว้าง และความยาวผลของจำปาตะสายต้นต่างๆ ปี ๒๕๕๘

สายต้น (Clone)	จำนวนผลต่อต้น (ผล)	น้ำหนักผล (กก.)	ความกว้างผล (เซนติเมตร)	ความยาวผล (เซนติเมตร)
ตง.๒	๘	๑.๓๘	๑๑	๒๖
ตง.๓	๗	๓.๒๖	๑๕.๒	๒๙
ตง.๔	๑๗	๒.๗๒	๑๔.๕	๒๖.๘
ตง.๕	๒๗	๒.๖๘	๑๖	๒๘
ตง.๖	๗	๒.๒	๑๒	๒๗.๕
ตง.๗	๕	๒.๘๙	๑๘	๒๖
ตง.๘	๙	๒.๙๘	๑๑.๕	๓๘
ตง.๙๑	๗	๒.๐๕	๑๒.๘	๒๖
ตง.๑๐	๑๗	๑.๘	๑๓	๒๐.๕
ตง.๑๑	๓	๒.๘	๑๒	๓๐.๕
ตง.๑๒	๒	๒.๖	๑๑.๘	๓๕.๕
ตง.๑๔	๑๖	๑.๓	๑๐	๒๓.๗
ตง.๑๕	๘	๕.๐	๑๙	๔๓
ตง.๑๖	๑๗	๒.๔	๑๔	๓๒
ตง.๑๗	๒๐	๑.๗	๑๒.๘	๒๔
ตง.๑๘	๑๘	๒.๓	๑๑.๑	๒๘.๗
ตง.๑๙	๒๑	๑.๒	๑๑	๒๖

ตง.๒๐	๓๙	๓.๘	๑๔.๘	๓๕
ตง.๒๑	๖	๓.๐	๑๓	๓๑

๓. คุณภาพของผลผลิต พบว่า คุณภาพทางกายภาพและคุณภาพทางเคมีของผลจำปาตะแต่ละสายต้นมีความแตกต่างกัน โดยในปี ๒๕๕๖ จำนวนของยวงต่อผลของจำปาตะสายต้น ตง.๒๑ มีจำนวนยวงต่อผลมากที่สุด ๑๐๒ ยวงต่อผล และจำปาตะสายต้น ตง.๖ มีจำนวนยวงต่อผลน้อยที่สุด ๑๒ ยวงต่อผล โดยมีน้ำหนักยวงแตกต่างกันตั้งแต่ ๑๙ - ๕๗ กรัม ส่วนสีของเนื้อก็มีความหลากหลายแตกต่างกัน และความหวานแต่ละสายต้นก็มีความต่างกัน โดยมีปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ตั้งแต่ ๒๑ - ๓๒ องศาบริกซ์ (ตารางที่ ๗) ปี ๒๕๕๗ จำนวนของยวงต่อผลของจำปาตะสายต้น ตง.๒๑ มีจำนวนยวงต่อผลมากที่สุด ๙๕ ยวงต่อผล และจำปาตะสายต้น ตง.๖ มีจำนวนยวงต่อผลน้อยที่สุด ๑๕ ยวงต่อผล โดยมีน้ำหนักยวงแตกต่างกันตั้งแต่ ๑๙ - ๖๐ กรัม ส่วนสีของเนื้อก็มีความหลากหลายแตกต่างกัน และความหวานแต่ละสายต้นก็มีความต่างกัน โดยมีปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ตั้งแต่ ๒๑ - ๓๑ องศาบริกซ์ (ตารางที่ ๘) และปี ๒๕๕๘ จำนวนของยวงต่อผลของจำปาตะสายต้น ตง.๒๑ มีจำนวนยวงต่อผลมากที่สุด ๙๒ ยวงต่อผล และจำปาตะสายต้น ตง.๖ มีจำนวนยวงต่อผลน้อยที่สุด ๑๒ ยวงต่อผล โดยมีน้ำหนักยวงแตกต่างกันตั้งแต่ ๑๙ - ๖๒ กรัม ส่วนสีของเนื้อก็มีความหลากหลายแตกต่างกัน และความหวานแต่ละสายต้นก็มีความต่างกัน โดยมีปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ตั้งแต่ ๒๑ - ๓๒ องศาบริกซ์ (ตารางที่ ๙)

ตารางที่ ๗. จำนวนยวงต่อต้น น้ำหนักของยวง สีของเนื้อ และปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ของจำปาตะสายต้นต่างๆ ปี ๒๕๕๖

สายต้น (Clone)	จำนวนยวงต่อผล	น้ำหนักยวง (กรัม)	สีของเนื้อ	ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ (Brix)
ตง.๒	๔๑	๒๑.๐๔	YOG๑๗B	๒๑
ตง.๓	๘๔	๓๑.๒๐	YOG๒๐A	๓๒
ตง.๔	๘๑	๒๕.๐	YOG๑๗A	๒๗
ตง.๕	๔๗	๓๐.๕	YOG๑๒D	๓๑
ตง.๖	๑๒	๒๕.๔	YOG๑๖A	๓๐
ตง.๗	๗๒	๒๐.๕	YOG๑๙A	๒๗
ตง.๘	๘๙	๒๒.๒	YOG๒๔A	๒๘.๕
ตง.๙	๔๙	๒๕.๒	YOG๒๕A	๒๗
ตง.๑๐	๒๘	๕๗	YOG๑๖C	๒๒
ตง.๑๒	๕๑	๒๑.๐	YOG๒๒A	๒๘
ตง.๑๔	๒๔	๒๔.๔๘	YOG๑๔B	๒๕
ตง.๑๕	๓๘	๓๕.๘๗	YOG๒๐B	๒๖.๕
ตง.๑๖	๓๑	๕๓.๑	YOG๑๒D	๒๖
ตง.๑๗	๒๙	๒๙.๖	YOG๒๐A	๒๘
ตง.๑๘	๖๙	๑๘.๕๑	YOG๒๐A	๒๘
ตง.๑๙	๓๔	๑๙.๓๘	YOG๕C	๒๙.๕
ตง.๒๐	๕๓	๒๓.๘	YOG๒๐A	๓๑

ตารางที่ ๘. จำนวนยวงต่อต้น น้ำหนักของยวง สีของเนื้อเนื้อ และปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้
ของจำปาตะสายต้นต่างๆ ปี ๒๕๕๗

สายต้น (Clone)	จำนวนยวงต่อผล	น้ำหนักยวง (กรัม)	สีของเนื้อ	ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ (Brix)
ตง.๒	๔๑	๒๑.๐๔	YOG๑๗B	๒๑
ตง.๓	๔๙	๓๒.๗๗	YOG๒๐A	๓๐
ตง.๔	๗๗	๑๖.๕	YOG๑๗A	๒๗
ตง.๕	๔๗	๓๔.๕	YOG๑๒D	๓๑
ตง.๖	๑๕	๑๕.๔	YOG๑๖A	๓๐
ตง.๗	๘๕	๒๐.๔	YOG๑๙A	๒๗
ตง.๘	๘๐	๒๒.๐	YOG๒๔A	๒๘
ตง.๙	๓๙	๒๗	YOG๒๕A	๒๗
ตง.๑๐	๒๕	๖๐	YOG๑๖C	๒๒
ตง.๑๒	๔๖	๒๐.๔	YOG๒๒A	๒๘
ตง.๑๔	๑๗	๒๔.๔๘	YOG๑๔B	๒๕
ตง.๑๕	๓๘	๓๕.๘๗	YOG๒๐B	๒๖.๕
ตง.๑๖	๒๘	๕๓.๑	YOG๑๒D	๒๖
ตง.๑๗	๒๕	๒๙.๖	YOG๒๐A	๒๘
ตง.๑๘	๗๘	๑๘.๕๑	YOG๒๐A	๒๘
ตง.๑๙	๓๑	๑๙.๓๘	YOG๕C	๒๙.๕
ตง.๒๐	๔๗	๒๑.๓	YOG๒๐A	๓๐

ตารางที่ ๙. จำนวนยวงต่อต้น น้ำหนักของยวง สีของเนื้อเนื้อ และปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้
ของจำปาตะสายต้นต่างๆ ปี ๒๕๕๘

สายต้น (Clone)	จำนวนยวงต่อผล	น้ำหนักยวง (กรัม)	สีของเนื้อ	ปริมาณของแข็งที่ละลายน้ำได้ (Brix)
ตง.๒	๔๑	๒๑.๐๔	YOG๑๗B	๒๑
ตง.๓	๘๔	๓๒.๗	YOG๒๐A	๒๙
ตง.๔	๗๗	๑๖.๕	YOG๑๗A	๒๗
ตง.๕	๔๗	๓๔.๕	YOG๑๒D	๓๑
ตง.๖	๑๙	๓๗.๔๒	YOG๓A	๓๒
ตง.๗	๘๕	๒๐.๔	YOG๑๙A	๒๗
ตง.๘	๖๙	๒๑.๑๔	YOG๑๒B	๓๒
ตง.๙	๓๙	๒๗	YOG๒๕A	๒๗
ตง.๑๐	๒๕	๖๒.๔	YOG๑๖C	๒๒
ตง.๑๒	๔๖	๒๐.๔	YOG๒๒A	๒๘
ตง.๑๔	๑๗	๒๔.๔๘	YOG๑๔B	๒๕
ตง.๑๕	๓๘	๓๕.๘๗	YOG๒๐B	๒๖.๕
ตง.๑๖	๒๘	๕๒.๕	YOG๑๒D	๒๙
ตง.๑๗	๒๕	๒๙.๖	YOG๒๐A	๒๘
ตง.๑๘	๗๘	๑๘.๕๑	YOG๒๐A	๒๘
ตง.๑๙	๓๑	๑๙.๓๘	YOG๕C	๒๙.๕
ตง.๒๐	๗๐	๒๔.๕	YOG๒๐A	๒๙

จากการทดลองจะเห็นได้ว่าจำปาตะเป็นไม้ผลเมืองร้อนอีกชนิดหนึ่งที่อยู่ในตระกูลเดียวกับขนุน มีการเจริญเติบโตและการให้ผลผลิตในแต่ละสายต้นมีความแตกต่างกัน เช่น การให้ผลผลิตต่อต้น ลักษณะรูปทรงของผล จำปาตะมีความกว้าง ความยาวต่างกัน ลักษณะของเนื้อไม้หลายสีด้วยกัน เช่น สีเหลืองทอง เหลืองอ่อน เหลืองอมส้ม ขาวหม่นจำปา ฯลฯ ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับสายต้นเป็นสำคัญ ซึ่งในเรื่องของพันธุ์จำปาตะนั้นยังไม่มีพันธุ์ดีแพร่หลายมากนัก เกษตรกรชาวสวนหรือผู้สนใจทั่วไปคัดเลือกพันธุ์ไปปลูก โดยสังเกตจากต้นที่ให้ผลผลิตที่ดีมีคุณภาพตรงกับความต้องการของตลาดและผู้บริโภค ซึ่งลักษณะของจำปาตะพันธุ์ดีนั้นควรมีลักษณะที่ดีคือ ขนาดของผลไม่เล็กหรือใหญ่เกินไป เปลือกบาง เนื้อหนา กรอบ ชั่งน้อย ยวงสีเด่นสะดุดตา(สีเข้ม) เมล็ดเล็ก รสชาติหวานหอม เนื้อไม้ละเอียด (ค่านวน, ๒๕๓๖)

สรุปผลการทดลองและข้อเสนอแนะ

๑. จำปาตะสายต้น ตง. ๒๐ ให้ผลผลิตสูงสุด และจำปาตะสายต้น ตง. ๒๑ มีจำนวนยวงต่อผลมากที่สุด
๒. การขยายพันธุ์โดยการเสียบยอดทำให้ได้ต้นสะตอทรงพุ่มไม่สูง ง่ายต่อการปฏิบัติดูแลรักษาและการเก็บเกี่ยวผลผลิต

การนำผลงานไปใช้ประโยชน์

นำจำปาตะสายต้นที่ผ่านการคัดเลือกทางวิชาการไปปลูกเปรียบเทียบพันธุ์เพื่อให้ได้พันธุ์แนะนำของกรมวิชาการเกษตรให้เกษตรกรปลูกต่อไป

คำขอบคุณ

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการเกษตร. ๒๕๔๗. สถิติการปลูกไม้ผลไม้ยืนต้น ปี ๒๕๔๔. กระทรวงเกษตรและสหกรณ์.
ค่านวน แก้วช่วง. ๒๕๓๖. จำปาตะไม้ผลเศรษฐกิจของภาคใต้ นำจับตามอง. *เคหเกษตร* ๑๗, ๙๙-๑๐๘.
Coronel, R.E. and E.W.M, Verhetj. ๑๙๙๒. Edible fruits and nut. PP.๙๑-๙๔. In Plant Resources of SouthEast Asia. No.๒.PUDOC, Wageningen.

ภาคผนวก